

T.C.
TÜRKİYE İNSAN HAKLARI VE EŞİTLİK KURUMU
2.DAİRE KARARI

Başvuru Numarası : 2022/620 – 2022/623
Toplantı Tarihi/Sayısı : 16.1.2024/41
Karar Numarası : 2024/79
Başvuran : 1- E.K.
: 2- O.A.
Başvuran Vekili : 1- Kanuni Temsilci A.D.K.
: 2-Avukat S.P.
Muhatap Kurum/Kişi : Espiye L Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu
Muhatap Adres : -

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuranlarla aynı koşuıtta tutulan bir mahpus tarafından diğer mahpuslara psikolojik baskı yapıldığı iddialarına ilişkindir.

II. İNCELEME SÜRECİ

2. Başvuru dilekçelerinde özetle:

a. M.A. isimli mahpusun kendisini tarikat üyesi olarak tanıtıp başvuranlar ve diğer mahpuslar üzerinde psikolojik baskı kurmaya çalıştığı, evliyalıkla müjdelendiğini belirterek kitap okumanın, spor yapmanın ve televizyon izlemenin günah olduğu söylemiyle koşuıtaki diğer mahpusları rahatsız ettiği, İdareye şikayet edileceği kendisine bildirildiğinde ise Kurum Müdürünün, Savcının ve diğer memurların da aynı tarikata mensup olduklarını ifade ederek şikayetçileri memurlara dövdürmekle ve koşuıttan attırmakla tehdit ettiği,

b. Anılan mahpusun üç kişilik koşuıtta tek başına kaldığı, tesbih ve zikir çekebilmesi için bulunduğu koşuıtaki diğer yatakların İdarece kabinden çıkarıldığı, bu durumun şahsın İdarece desteklendiğine kanıt oluşturduğu,

c. Konuya ilişkin İdareye dilekçeler verilmesine rağmen netice alınmadığı, anılan mahpusun ivedilikle ruh ve sinir hastalıkları hastanesine sevkinin sağlanması gerektiği ifade edilmiştir.

3. Muhatap Espiye L Tipi Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumunun yazılı görüşünde özetle:

a. M.A.'nın Kuruma kabulünden sonra Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetimi ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Yönetmelik'in 28/1-b maddesinin "Hükümlülerin kurumlara kabullerinden sonra kalacakları odaları belirlemek" hükmü uyarınca suç türü itibari ile odaya yerleştirildiği,

b. İlgili mahpusun koşuıt ortamında ibadetlerini gereği gibi yapamadığı gerekçesiyle farklı tarihlerde tekli odaya geçmeye yönelik taleplerde bulunduğu, ancak Kurumun fiziki şartları ve suç grubu itibari ile tekli odalarda kalmasını gerektiren bir zorunluluk olmadığından çoklu odalarda kalmasının uygun görüldüğü,

c. M.A. hakkındaki iddialar ile ilgili olarak, Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu (TIHEK)'in ve Giresun Cumhuriyet Başsavcılığının aynı içerikteki yazıları üzerine adı geçen mahpuslar ile aynı odada kalan, aynı odada kalmış ve farklı tarihlerde bu odadan alınmış ve halen başka odada kalmakta olan mahpusların beyanlarına başvurulduğu, yapılan araştırma ve inceleme sonucunda M.A.'nın dini

inançları gereği sürekli ibadet ettiği, kitap okuduğu, kalmış olduğu üniteden (ihtiyaçları ve sayım dışında) dışarıya çıkmadığı, diğer hükümlüler ile sohbette bulunmadığı, ünitesinde ibadet ederken yüksek sesle açılmış olan TV sesinden rahatsız olduğu, ramazan ayında küfür edilmesi dolayısıyla meydana gelen (Kurum İdaresine bildirilmeyen) sözlü tartışmadan sonra mahpusların birbirlerine karşı olumsuz söylemlerde bulunmaya başladığı kanaatinin oluştuğu,

ç. Kurum İdare ve Gözlem Kurulunun olumsuz bir olaya sebebiyet vermemek için sağlık durumundaki değişim nedeniyle 16/06/2022 tarihli ve 2022/... sayılı Kurul kararı ile E.K.'nın, 20/06/2022 tarihli ve 2022/... sayılı Kurul kararı ile M.A.'nın odalarını değiştirdiği ve mahpusların farklı odalarda barındırılmaya başlandığı ifade edilerek oda dağılımını gösteren belgeler ile söz konusu kararların örnekleri başvuru dosyasına sunulmuştur.

4. Muhataptan alınan yazılı görüş başvuranlara iletilerek yazılı görüşleri istenmiş ancak başvuranlar muhatapın cevabi yazısına ilişkin görüşlerini Kurumumuza sunmamıştır. Bununla birlikte TİHEK tarafından 31/8/2022-1/8/2022 tarihinde Espiye L Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumuna ulusal önleme mekanizması ziyareti gerçekleştirilmiş ve başvuru konusuna yönelik başvuranlar ve M.A. ile bire bir görüşmeler yapılmıştır.

III. İLGİLİ MEVZUAT

5. 20/4/2016 tarihli ve 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (i) bendinde; "*Özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek*" Kurumun görev alanları arasında düzenlenmiştir. Kanun'un 17'nci maddesinin birinci ve sekizinci fıkralarında; "*özürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin Kuruma bizzat başvuru yapabileceği*" hükme bağlanmıştır.

6. 24/11/2017 tarihli ve 30250 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in 43'üncü maddesine göre; özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvuruları Yönetmelik'te yer alan düzenlemeler doğrultusunda incelenmektedir.

7. Mezkur Yönetmelik'in 65'inci maddesine göre "*Kurum, yapılan başvuru veya resen inceleme kapsamında yaptığı inceleme ve araştırma sonucunda incelenemezlik kararı, gerekçeli kabul edilmezlik kararı, gönderme kararı, ihlal kararı, idari yaptırım kararı, uzlaşma kararı, ret kararı ve karar verilmesine yer olmadığına dair karar verir*".

IV. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

8. 6701 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinde; insan hakları ihlallerini resen incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, ayrımcılık yasağı ihlallerini resen veya başvuru üzerine incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek Kurumun görevleri arasında sayılmıştır.

9. İncelenen başvurularda; M.A. isimli mahpusun başvuranlar dahil diğer mahpuslar üzerinde psikolojik baskı kurmaya çalıştığı, kendisini şikâyet edenleri ise infaz ve koruma memurlarına darp ettirmekle ve koğuştan attırmakla tehdit ettiği iddia edilmiştir. Muhatap ise M.A.'nın koğuştan ortamında ibadetlerini gereği gibi yapamadığı gerekçesiyle farklı tarihlerde tekli odaya geçme yönünde taleplerinin bulunduğunu, ancak Kurumun fiziki şartları ve suç grubu itibari ile tekli odalarda kalmasını gerektiren bir zorunluluk olmadığından çoklu odalarda kalmasının uygun görüldüğünü ifade etmiştir.

10. Kurumumuza iletilen muhatap yazılı görüşünde, başvuranların şikâyetlerine istinaden koğuştan ortamının değiştirildiği ve psikolojik şiddet uyguladığı öne sürülen mahpustan farklı koğuştan ortamlara yerleştirildikleri ifade edilmiş ve buna ilişkin evraklar başvuru dosyasına sunulmuştur. İlgili evraklar incelendiğinde, başvuranlardan E.K.'nın 16/6/2022 tarihinde D/4 koğuştan D/5 koğuştan geçirildiği, M.A.'nın ise 20/6/2022 tarihinde D/4 koğuştan B/2 koğuştan alındığı tespit edilmiştir.

11. Bunun yanı sıra, söz konusu başvuruların esas incelemeleri devam ederken 31/8/2022-1/8/2022 tarihlerinde Kurumumuz Espiye L Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumuna ulusal önleme mekanizması ziyareti gerçekleştirmiş ve ziyaret sırasında M.A. ve başvuranlar ile bire bir görüşmeler yapılarak muhatap İdarenin belirtmiş olduğu koşu değişiklikleri doğrulanmıştır. Netice itibarıyla başvuruların talebinin yerine getirildiği anlaşıldığından söz konusu başvurular hakkında karar verilmesine yer olmadığı kanaatine varılmıştır.

V. KARAR

A. Başvuruda KARAR VERİLMESİNE YER OLMADIĞINA,

B. Kararın taraflara tebliğine ve KAMUOYUNA DUYURULMASINA,

C. Karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemesine başvurulabileceğine,

16/1/2024 tarihinde, OY BİRLİĞİYLE, karar verildi.

e-imzalıdır

Muhammet Ecevit CARTİ
Daire Başkanı

e-imzalıdır

Dr. Burhan ERKUŞ
Üye

e-imzalıdır

İsmail AYAZ
Üye

e-imzalıdır

Mehmet Emin GENÇ
Üye

e-imzalıdır

Ünal SADE
Üye